

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.411.004.01.2022

Pan
Andrzej Dołębski
Wójt Gminy Parchowo
Urząd Gminy Parchowo
ul. Krótka 2
77-124 Parchowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/004/LGD – Funkcjonowanie funduszy sołeckich w wybranych gminach województwa pomorskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Parchowo, ul. Krótka 2, 77-124 Parchowo (dalej: „Urząd”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Dołębski, Wójt Gminy Parchowo, od 5 grudnia 2006 r. (dalej: „Wójt”).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Tworzenie funduszu sołeckiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa. 2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do 17 listopada 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Monika Stępka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/164/2022 z 17 października 2022 r. (akta kontroli str. 1-6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie funkcjonowanie w okresie objętym kontrolą funduszu sołeckiego (dalej: „fundusz”) w Gminie Parchowo (dalej: „Gmina”).
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>Wójt terminowo przekazał sołtysom i Wojewodzie Pomorskiemu informacje o wysokości środków funduszu, przypadających sołectwom w 2021 r. i 2022 r. Informacje przekazane Wojewodzie Pomorskiemu zawierały również prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej. Wysokość środków funduszu przypadających na dane sołectwo obliczono w 18 z 22 przypadków w prawidłowej wysokości. Zaniżenie ww. środków o 0,4 tys. zł dla sołectwa Soszyca i zawyżenie o ww. kwotę środków dla sołectwa Żukówko w każdym z lat objętych kontrolą nie wpłynęło na obniżenie ww. oceny. Wójt przyjął do realizacji wszystkie 29 złożonych wniosków sołectw (z tego 22 wnioski o przyznanie środków z funduszu i siedem wniosków o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu). Wnioski sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem formalnym.</p> <p>Badanie wykorzystania ww. środków w kwocie 292,7 tys. zł (56,0% wydatków Gminy w ramach funduszu w okresie objętym kontrolą) na zadania zgłoszone przez pięć (tj. 45,5%) sołectw wykazało, że wykorzystano je na zadania określone w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu³. Badanie dziewięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (jednego w trybie podstawowym i ośmiu z wyłączeniem ustawy Prawo zamówień publicznych⁴), na które wydano ze środków funduszu 198,4 tys. zł wykazało, że przeprowadzono je zgodnie z przepisami ww. ustawy lub wewnętrznymi procedurami. Zadania, na które wydano objęte badaniem środki zrealizowano, z wyjątkiem czterech zadań z 2022 r., będących w trakcie realizacji i części jednego z 2021 r., którą zrealizowano w 2020 r. z innych środków. Wójt terminowo przekazał Wojewodzie Pomorskiemu wniosek o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., wskazując w nim wymagane dane i prawidłowe kwoty.</p>

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. poz. 301, ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Tworzenie funduszu sołectkiego i rozdysponowanie jego środków na sołectwa

Opis stanu faktycznego

1.1. Rada Gminy na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu, podjęła 27 marca 2015 r. uchwałę nr V.27.2015 w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie w budżecie Gminy środków stanowiących fundusz, która obowiązywała w kolejnych latach (m.in. w 2021 i 2022 r.), zgodnie z art. 2 ust. 3 ww. ustawy. Wykonanie uchwały powierzono Wójtowi.

Wysokość funduszu według uchwały budżetowej na 2021 r. wynosiła 343,5 tys. zł⁶, a na 2022 r. – 363,1 tys. zł⁷. W trakcie lat budżetowych nie dokonano zmian ww. kwot.

Rada Gminy nie korzystała z określonego w art. 4 ustawy o funduszu prawa do zwiększenia wysokości środków funduszu ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 3 ust. 1 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 14-60)

1.2. W badanym okresie w Gminie funkcjonowało 11 sołectw: Chośnica, Gołczewo, Grabowo Parchowskie, Jamno, Jeleńcz, Nakła, Nowa Wieś, Parchowo, Soszyca, Sylczno i Żukówko.

(akta kontroli str. 61-62)

Wójt w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, tj. zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o funduszu, przekazał:

- sołtysom wszystkich sołectw informacje o wysokości środków z funduszu przypadających danemu sołectwu w 2021 r.⁸ i 2022 r.⁹,
- Wojewodzie Pomorskiemu informację o wysokości przypadających danym sołectwom środków oraz o wysokości kwoty bazowej (K_b), o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu.

Kwota bazowa (K_b) dotycząca funduszu na 2021 r. wyniosła 6083,35 zł, a na 2022 r. – 6390,94 zł.

(akta kontroli str. 76-87, 90-91)

1.3. Badanie wysokości środków z funduszu przypadających na dane sołectwo w latach 2021 i 2022 wykazało, że kwoty te obliczono według wzoru określonego w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu, uwzględniając:

- liczbę mieszkańców sołectwa według stanu na 30 czerwca 2020 r. (w przypadku funduszu na 2021 r.) lub 2021 r. (fundusz na 2022 r.) wynikającą z prowadzonego przez Gminę rejestru mieszkańców, o którym mowa w ustawie o ewidencji

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Uchwała Nr XIX.173.2020 z 17 grudnia 2020 r., zmieniona w zakresie funduszu uchwałami Rady Gminy Nr XXV.214.2021 z 1 października 2021 r. oraz Nr XXVI.229.2021 z 5 listopada 2021 r.

⁷ Uchwała Nr XXVII.244.2021 z 14 grudnia 2021 r., zmieniona w zakresie funduszu uchwałami Rady Gminy Nr XXXI.271.2022 z 11 maja 2022 r., Nr XXXII.284.2022 z 28 czerwca 2022 r., Nr XXXIV.294.2022 z 4 października 2022 r. i Nr XXXV.302.2022 z 19 października 2022 r. (według stanu na 19 października 2022 r.).

⁸ Sołectwa: Chośnica – 26,0 tys. zł, Gołczewo – 29,4 tys. zł, Grabowo Parchowskie – 14,6 tys. zł, Jamno – 33,9 tys. zł, Jeleńcz – 20,3 tys. zł, Nakła – 57,2 tys. zł, Nowa Wieś – 19,6 tys. zł, Parchowo – 60,8 tys. zł, Soszyca – 20,6 tys. zł, Sylczno – 29,0 tys. zł, Żukówko – 32,1 tys. zł.

⁹ Sołectwa: Chośnica – 27,6 tys. zł, Gołczewo – 31,3 tys. zł, Grabowo Parchowskie – 15,3 tys. zł, Jamno – 36,3 tys. zł, Jeleńcz – 22,1 tys. zł, Nakła – 59,6 tys. zł, Nowa Wieś – 21,3 tys. zł, Parchowo – 63,9 tys. zł, Soszyca – 21,5 tys. zł, Sylczno – 30,3 tys. zł, Żukówko – 33,9 tys. zł.

ludności¹⁰, przy czym liczbę mieszkańców sołectwa Soszyca zaniżono, a liczbę mieszkańców sołectwa Żukówko zawyżono o siedmiu mieszkańcami miejscowości Bylina, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,

- kwotę bazową, którą obliczono jako iloraz wykonanych dochodów bieżących Gminy za rok 2019¹¹ (fundusz na 2021 r.) lub za 2020 r.¹² (fundusz na 2022 r.) oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze Gminy, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.¹³ lub 31 grudnia 2020 r.¹⁴, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

(akta kontroli str. 88-89, 92-131)

1.4. Do Urzędu wpłynęło po 11 wniosków sołectw o przyznanie środków z funduszu na 2021 i 2022 r.

Żaden wniosek nie obejmował wspólnej realizacji przedsięwzięć przez dwa lub więcej sołectw (art. 6 ustawy o funduszu).

(akta kontroli str. 132-135)

1.5. Wójt otrzymał od sołtysów wnioski sołectw w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o funduszu. Zawierały one dane wymagane art. 5 ust. 3 ww. ustawy, tj. wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach przyznanych środków funduszu wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem.

(akta kontroli str. 132-135)

Wójt wyjaśnił, że:

- na zebraniu wiejskim przedstawiane były propozycje zadań do realizacji wraz z oszacowaniem kosztów danego przedsięwzięcia w taki sposób, aby kwota została wykorzystana;
- koszty szacowali mieszkańcy biorąc pod uwagę ceny rynkowe;
- pracownicy Urzędu nie mieli podstaw ani technicznej możliwości weryfikacji oszacowanych przez sołectwa kosztów realizacji przedsięwzięć na etapie tworzenia wniosków i ich akceptacji, gdyż zadania wpisane we wnioskach nie posiadały szczegółowej kalkulacji. Dopiero na etapie realizacji w danym roku budżetowym koszty szczegółowo weryfikowano po uszczegółowieniu przez sołtysów opisu przedmiotu konkretnego zamówienia lub zakresu prac. Wówczas pracownik merytoryczny uzgadniał szczegółowy zakres, parametry z sołtysem i realizował zadanie. W związku z powyższym koszty weryfikowane były we wnioskach sołeckich tylko przez mieszkańców przed zatwierdzeniem budżetu, natomiast w danym roku budżetowym były uszczegóławiane i realizowane przez pracowników Urzędu.

(akta kontroli str. 359-362)

Zgodnie z art. 2 ust. 6 ww. ustawy przedsięwzięcia mieściły się w zakresie zadań własnych gminy, określonych w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym¹⁵, służyły poprawie warunków życia mieszkańców i były zgodne ze strategią rozwoju Gminy. Wnioski uchwalone zostały przez zebrania wiejskie (art. 5 ust. 2 ustawy o funduszu), a uchwały przekazano do Urzędu. Wszystkie wnioski przyjęto do realizacji.

(akta kontroli str. 15-60, 132-142, 144-148, 150-152)

¹⁰ Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191, ze zm.).

¹¹ 23 086 329,19 zł według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2019 r.

¹² 24 553 988,76 zł według sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2020 r.

¹³ 3795 mieszkańców.

¹⁴ 3842 mieszkańców.

¹⁵ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.).

Żaden z wniosków sołectw nie dotyczył pokrycia wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej¹⁶ (art. 2 ust. 7 ustawy o funduszu).

(akta kontroli str. 132-135)

1.6. W latach 2021-2022¹⁷ Wójt otrzymał w terminie określonym w art. 7 ust. 1 ustawy o funduszu (do 31 października danego roku budżetowego) łącznie siedem wniosków sołectw o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu na ww. lata (trzy w 2021 r. i cztery w 2022 r.). Wnioski zostały uchwalone przez zebrania wiejskie i zawierały wskazanie nowych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji, informacje o rezygnacji, zmianie kosztów lub zmianie zakresu zaplanowanych przedsięwzięć, a także – zgodnie z art. 7 ust. 4 ww. ustawy – oszacowanie ich kosztów i uzasadnienie. Wszystkie wnioski o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przyjęto do realizacji.

(akta kontroli str. 132-135, 15-60)

1.7. Nie stwierdzono przypadku odrzucenia przez Wójta wniosku sołectwa o przyznanie środków z funduszu na 2021 r. i 2022 r. albo o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu.

(akta kontroli str. 132-135)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przekazanych 17 lipca 2020 r. oraz 23 lipca 2021 r. sołtysom dwóch sołectw informacjach o wysokości środków z funduszu na 2021 i 2022 r. podano nieprawidłowo wyliczone kwoty, przypadające tym sołectwom. Określone w tych dokumentach wysokości środków funduszu przypadających na sołectwo Soszyca były niższe, a na sołectwo Żukówko wyższe o 426 zł (tj. o – odpowiednio – 2,0% i 1,3%) w 2021 r. oraz o 447 zł (tj. o – odpowiednio – 2,0% i 1,3%) w 2022 r. od kwot wynikających z prawidłowego obliczenia, zgodnego z wzorem określonym w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu.

Przyczyną błędnego wyliczenia kwot funduszu było przyjęcie przez Skarbnika Gminy do obliczeń kwoty środków z funduszu przypadającej sołectwu Żukówko mieszkańców¹⁸ miejscowości Bylina zamieszkujących na terenie¹⁹ należącym – zgodnie z obowiązującymi statutami²⁰ – do sołectwa Soszyca oraz nieuwzględnienie tych mieszkańców do obliczenia kwoty środków przypadającej sołectwu Soszyca.

Na skutek tej nieprawidłowości sołectwo Żukówko dysponowało środkami funduszu wyższymi, a sołectwo Soszyca niższymi od faktycznie przysługujących. Kwota środków wydana w 2021 r. na realizację przedsięwzięć dla sołectwa Żukówko była jednak niższa o 10,5 tys. zł od kwoty wykazanej w ww. informacji przekazanej sołtysowi.

(akta kontroli str. 63-75, 77-84, 88, 92-93, 95-97, 124-131)

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego, która przygotowała dane z rejestru mieszkańców do obliczenia kwot z funduszu na 2021 r. wyjaśniła m.in., że zestawienie mieszkańców

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1897.

¹⁷ Do 26 października.

¹⁸ Zgodnie z rejestrem mieszkańców prowadzonym w Gminie, na terenie miejscowości Bylina przynależnym do sołectwa Soszyca, według stanu na 30 czerwca 2020 r. i 2021 r. zameldowanych było siedem osób.

¹⁹ Przylegającym do miejscowości Soszyca – tj. od granicy z Gminą Bytów przez drogę gminną Nr 165008G – oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka 96/22 i drogę wewnętrzną oznaczoną w ewidencji gruntów działką Nr 277/1 w kierunku miejscowości Soszyca.

²⁰ Uchwała Nr XV/85/2007 Rady Gminy Parchowo z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie statutu Sołectwa Soszyca oraz Uchwała Nr 112/XVI/2004 Rady Gminy Parchowo z 6 kwietnia 2004 w sprawie statutu sołectwa Żukówko zmieniona Uchwałą Nr XV/86/2007 Rady Gminy Parchowo z 21 grudnia 2007 r. w sprawie zmiany statutu sołectw: Chośnica, Grabowo, Golczewo, Jamno, Jeleńcz, Nakła, Nowa Wieś, Parchowo, Sylczno i Żukówko.

zameldowanych na pobyt stały i czasowy z podziałem na sołectwa przygotowała na podstawie wydruku zbiorczego z programu Mikropesel, w którym prowadzony był Rejestr Mieszkańców Gminy Parchowo oraz wykazu sołectw funkcjonującego w Urzędzie. Wyjaśniła również, że nie posiadała wiedzy na temat podziału miejscowości Bylina na dwa sołectwa oraz dokumentów wskazujących, które budynki z terenu tej miejscowości wyodrębniono do sołectwa Soszyca.

Z wyjaśnień Sekretarz Gminy, która podpisała ww. informacje do sołtysów w 2020 r. i 2021 r. oraz inspektor ds. oświaty, która przygotowała dane z rejestru mieszkańców do obliczenia kwot z funduszu na 2022 r. wynikało, że błąd spowodowany był przyjęciem liczby mieszkańców w oparciu o ich dane adresowe, a nie położenie gospodarstwa domowego w terenie, tj. faktycznie w sołectwie Soszyca. W przyszłości przy obliczaniu wysokości funduszu dla sołectwa Soszyca szczególnej kontroli zostanie poddana liczba mieszkańców zamieszkujących teren tego sołectwa.

(akta kontroli str. 395-404)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację w okresie objętym kontrolą zadań związanych z tworzeniem funduszu sołectkiego w Gminie i rozdysponowaniem jego środków na sołectwa. Wójt terminowo przekazał sołtysom i Wojewodzie Pomorskiemu informacje o wysokości środków funduszu, przypadających sołectwom w 2021 r. i 2022 r. Informacje przekazane Wojewodzie Pomorskiemu zawierały również prawidłowe dane o wysokości kwoty bazowej. Wysokość środków funduszu przypadających na dane sołectwo obliczono w 18 z 22 przypadków w prawidłowej wysokości. Zaniżenie ww. środków o 0,4 tys. zł dla sołectwa Soszyca i zawyżenie o ww. kwotę środków dla sołectwa Żukówko w każdym z lat objętych kontrolą nie wpłynęło na obniżenie ww. oceny. Wójt przyjął do realizacji wszystkie 29 złożonych wniosków sołectw (z tego 22 wnioski o przyznanie środków z funduszu i siedem wniosków o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu). Wnioski sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem formalnym.

OBSZAR

2. Wykorzystanie środków funduszu sołectkiego

Opis stanu faktycznego

2.1. Kwoty wydatków budżetowych ogółem zrealizowane w ramach funduszu wyniosły:

- w 2021 r. – 325,3 tys. zł (94,7% wydatków planowanych), w tym 107,0 tys. zł na drogi publiczne gminne, 94,9 tys. zł na obiekty sportowe, 51,3 tys. zł na pozostałe zadania w zakresie kultury oraz 40,0 tys. zł na oświetlenie ulic, placów i dróg;
- w 2022 r. (do 30 września) – 170,4 tys. zł (46,9% wydatków planowanych), w tym 49,8 tys. zł na gminne drogi publiczne, 48,2 tys. zł na pozostałe zadania w zakresie kultury, 36,5 tys. zł na obiekty sportowe oraz 17,6 tys. zł na pozostałą działalność w ramach kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Niższe od planowanego wykonanie funduszu w 2021 r. dotyczyło wydatków w rozdziałach klasyfikacji budżetowej:

- 60016 – „Drogi publiczne gminne” (95,7%), głównie w wyniku poniesienia niższych od planowanych kosztów zakupu materiałów i usług,
- 92601 – „Obiekty sportowe” (87,5% planu), głównie w wyniku niezrealizowania budowy placu rekreacyjnego w Bylinie (w sołectwie Żukówko).

Wójt wyjaśnił, że plac w Bylinie miał powstać na nieruchomości będącej własnością podmiotu, który zaproponował czynsz za dzierżawę tej nieruchomości w kwocie 3690 zł za rok. Sprawę przekazano wspólnej komisji Rady Gminy, która 8 grudnia 2021 r. nie wyraziła zgody na dzierżawę tego gruntu za ww. kwotę.

(akta kontroli str. 165-217, 359-394)

W latach objętych kontrolą (do 30 września 2022 r.) 19 przedsięwzięć finansowanych było jednocześnie z funduszu (250,6 tys. zł) i innych środków budżetowych Gminy – poza pulą funduszu (192,3 tys. zł).

(akta kontroli str. 172)

2.2. W zakresie prawidłowości realizacji w latach 2021 i 2022 wydatków budżetowych w ramach funduszu badaniem objęto wykorzystanie wszystkich środków przeznaczonych dla pięciu sołectw²¹, o łącznej kwocie 292,7 tys. zł, z tego w 2021 r. – 196,3 tys. zł i w 2022 r. (do 25 października) – 96,4 tys. zł, co stanowiło 56,0% kwoty wydatków ogółem poniesionych w ramach funduszu w ww. okresie.

(akta kontroli str. 166-171, 235-238)

Stwierdzono, że zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu, środki funduszu przeznaczono na realizację przedsięwzięć, które:

- zgłoszono we wnioskach sołectw,
- były zadaniami własnymi Gminy, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym,
- służyły poprawie warunków życia mieszkańców,
- były zgodne ze strategią rozwoju Gminy.

(akta kontroli str. 136-141, 232-255, 422-450)

W latach 2021-2022 (do 30 września) Gmina udzieliła w trybie podstawowym (na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych) jednego zamówienia o łącznej wartości 585,0 tys. zł na realizację zadania „Budowa dojścia – ścieżki do ogólnodostępnego miejsca turystyczno-wypoczynkowego przy jeziorze Mausz w Parchowskim Młynie”, częściowo sfinansowanego w ramach funduszu. W przypadku pozostałych zamówień dotyczących zadań finansowanych lub dofinansowanych środkami funduszu nie stosowano przepisów ww. ustawy ze względu na ich wartość, mniejszą niż 130 tys. zł. Zasady i tryb postępowania przy udzielaniu zamówień, których wartość była mniejsza niż ww. kwota, określono w zarządzeniu Wójta nr 2.2021 z 5 stycznia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Parchowo, których wartość nie przekracza równowartości kwoty 130 000 zł (dalej: „regulamin”).

(akta kontroli str. 219-231, 235-238, 278-287)

W zakresie przestrzegania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych oraz postanowień regulaminu kontrolą objęto dokumentację postępowań o udzielenie dziewięciu zamówień, z tego:

- zamówienia dotyczącego ww. zadania, na które wydano ze środków funduszu 40,8 tys. zł,
- ośmiu zamówień²² o wartość szacunkowej powyżej 20,0 tys. zł, do których zastosowanie miał regulamin, na które wydano ze środków funduszu łącznie 157,7 tys. zł,

co stanowiło 67,8% skontrolowanych wydatków z funduszu.

²¹ Sołectwa: Chośnica, Jamno, Nakła, Parchowo i Żukówko.

²² Dotyczących zadań w 2021 r.: „Poszerzenie drogi gminnej w Bawernicy w kierunku Borowy Las”, „Zakup tłucznia do utwardzenia dróg gminnych”, „Zakup i montaż lamp na ul. Miodowej”, „Zakup i montaż płyt wraz z niezbędnymi materiałami do ich ułożenia na drodze przy ul. Brzozowej i Polnej”, Zakup płyt jumbo, innych materiałów i usług niezbędnych do wykonania remontu drogi do M. Wiślany”, „Doposażenie placu zabaw i sprzętu dla dzieci przeznaczonych do aktywnego wypoczynku w Żukówku” oraz w 2022 r.: „Budowa infrastruktury rekreacyjnej przy byłej szkole w Chośnicy poprzez sporządzenie niezbędnej dokumentacji oraz zakup i montaż urządzeń siłowni zewnętrznej i urządzeń zabawowych”, „Modernizacja drogi gminnej w Jamnowskim Młynie oraz wykonanie mijanki przy drodze asfaltowej”, „Modernizacja drogi w kierunku kąpieliska”, „Utworzenie punktu rekreacji i wypoczynku w Parchowie, w tym zakup wyposażenia materiałów i usług na dokończenie budowy wiaty na boisku w Parchowie, stworzenie ścieżki spacerowo przyrodniczej”.

Do udzielenia pozostałych zamówień²³ o wartości szacunkowej poniżej 20,0 tys. zł, na które wydano z funduszu 94,2 tys. zł (32,2% skontrolowanych wydatków z funduszu), zgodnie z postanowieniami regulaminu nie była wymagana forma pisemna.

(akta kontroli str. 235-238, 219-231)

Stwierdzono, że postępowanie w trybie podstawowym przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, w szczególności:

- we terminie określonym w art. 36 ust. 1 i zgodnie z zasadami określonymi w art. 28 i 34 ust. 1 ww. ustawy ustalono szacunkową wartość zamówień,
- opracowano specyfikację warunków zamówienia (dalej: „SWZ”), zawierającą elementy wskazane w art. 281 ust. 1 i 2 ww. ustawy;
- ogłoszenie o zamówieniu zostało zgodnie z art. 276 ust. 1 ww. ustawy opublikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych,
- otwarcie ofert nastąpiło w dniu upływu terminu ich składania,
- wyboru najkorzystniejszej oferty dokonano na podstawie kryteriów ocen określonych w SWZ, spośród czterech ofert spełniających wymogi SWZ, zgodnie z art. 204 ust. 1 ww. ustawy,
- z wybranym oferentem zawarto pisemną umowę. Określone w umowie warunki były zgodne z przedstawionymi w wybranej ofercie,
- ogłoszenie o wyniku postępowania i o wykonaniu umowy zostały zgodnie z – odpowiednio – art. 309 i 448 ww. ustawy terminowo opublikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych.

(akta kontroli str. 271-318)

W wyniku badania zgodności wyboru wykonawców z regulaminem (w ośmiu zamówieniach o wartości szacunkowej powyżej 20,0 tys. zł) stwierdzono m.in., że:

- złożono do Wójta wnioski o udzielenie ww. zamówień (§ 4 ust. 1 regulaminu),
- zapytania ofertowe w przypadku siedmiu zamówień o wartość szacunkowej od 20,0 tys. zł do 50,0 tys. zł przekazano do co najmniej trzech wykonawców (§ 6 ust. 2 regulaminu), a w przypadku zamówienia o wartości szacunkowej powyżej 50,0 tys. zł – do pięciu wykonawców (§ 7 ust. 2 regulaminu),
- zamówień udzielono wykonawcom, którzy złożyli najkorzystniejsze oferty, tj. oferty z najniższą ceną (§ 6 ust. 1 oraz § 7 ust. 1 regulaminu).

(akta kontroli str. 235-238)

2.3. W zakresie wykonania przedsięwzięć w ramach funduszu badaniem objęto zadania, których realizację sfinansowano wydatkami objętymi kontrolą w ramach pkt 2.2 wystąpienia pokontrolnego.

W wyniku analizy dokumentacji Urzędu dotyczącej wykonania przedsięwzięć ujętych we wnioskach pięciu sołectw – Chośnica, Jamno, Nakła, Parchowo i Żukówko oraz

²³ Dotyczących zadań w 2021 r.: „Zakup i montaż wiat przystankowych w Chałupie i Chośnicy Wybudowanie”, „Poprawa wizerunku, estetyki, atrakcyjności i utrzymania terenu zieleni poprzez zagospodarowanie stawu wiejskiego”, „Zagospodarowanie boiska poprzez zakup bramek, zestawu do siatkówki, zakup i zamontowanie tyrolki, zakup ławek”, „Zakup tablicy informacyjnej”, „Spotkanie integracyjne”, „Doposażenie placu zabaw i sprzętu dla dzieci przeznaczonych do aktywnego wypoczynku w Żukówku”, „Doposażenie OSP w sprzęt” oraz w 2022 r.: „Budowa infrastruktury rekreacyjnej przy byłej szkole w Chośnicy poprzez sporządzenie niezbędnej dokumentacji oraz zakup i montaż urządzeń siłowni zewnętrznej i urządzeń zabawowych”, „Promowanie aktywnego i rodzinnego spędzania czasu – spotkanie integracyjne”, „Zakup zestawów biesiadnych do aktywnego i rodzinnego spędzania czasu tzw. integracji”, „Rozwój infrastruktury turystycznej, w tym zakup opasek, drzewców i flag na słupy”, „Rozwój infrastruktury turystycznej, w tym zagospodarowanie zieleni między chodnikiem a basenem ppoż.”, „Spotkanie integracyjne”, „Organizacja imprez dla mieszkańców i turystów”, „Doposażenie placu zabaw w Żukówku”, „Doposażenie świetlicy wiejskiej w Żukówku”, „Spotkanie integracyjne mieszkańców sołectwa”, „Doposażenie OSP w sprzęt”.

przeprowadzonych oględzin miejsc realizacji wybranych pięciu przedsięwzięć w trzech sołectwach²⁴ stwierdzono, że:

- przedsięwzięcia zgłoszone we wnioskach sołectw na 2021 r. zostały zrealizowane zgodnie z określonym w nich zakresem, z wyjątkiem części jednego zadania dotyczącego zagospodarowania boiska w sołectwie Jamno w zakresie dotyczącym zakupu bramek (bramki kupiono w listopadzie 2020 r. z innych środków);
- 10 z 14 przedsięwzięć zgłoszonych we wnioskach sołectw na 2022 r., na które poniesiono wydatki objęte kontrolą zrealizowano zgodnie z określonym w nich zakresem. Pozostałe cztery zadania były w trakcie realizacji;
- osiągnięto efekty rzeczowe zrealizowanych przedsięwzięć.

Przykładowo w ramach funduszu:

- w sołectwie Chośnica wybudowano infrastrukturę rekreacyjną – urządzenia siłowni zewnętrznej i urządzenia zabawowe dla dzieci oraz zakupiono i zamontowano dwie wiaty przystankowe;
- w sołectwie Nakła zakupiono i zamontowano lampy na ul. Miodowej;
- w sołectwie Jamno zagospodarowano boisko poprzez zakup urządzeń i wyposażenia (tyrolki, zestawu do siatkówki, ławek) oraz zakupiono dwa zbiorniki betonowe w celu zagospodarowania stawu wiejskiego;
- w sołectwie Parchowo wybudowano ścieżkę do ogólnodostępnego miejsca turystyczno-wypoczynkowego przy jeziorze Mausz w Parchowskim Młynie;
- w sołectwie Żukówko doposażono plac zabaw w Żukówku.

(akta kontroli str. 218, 235-238, 256-270)

2.4. Wniosek o zwrot z budżetu państwa części wydatków Gminy wykonanych w ramach funduszu za rok 2021 został przekazany Wojewodzie Pomorskiemu 30 maja 2022 r., tj. w terminie określonym w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołectkiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot²⁵. Wykazana we wniosku kwota wykonanych wydatków w ramach funduszu (325,3 tys. zł) zgodna była z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2021 r.

(akta kontroli str. 319-356)

Wójt Gminy nie otrzymał od Wojewody informacji o ewentualnym stwierdzeniu braków lub błędów w ww. wniosku.

(akta kontroli str. 11-12, 319-321, 357-358)

2.5. Otrzymana²⁶ przez Gminę w 2022 r. kwota dotacji z budżetu państwa z tytułu zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r. wyniosła 39,5 tys. zł, co stanowiło 12,1% kwoty wykonanych wydatków w ramach funduszu w 2021 r.

²⁴ W sołectwie Jamno: „Zagospodarowanie boiska poprzez zakup bramek, zakup zestawu do siatkówki, zakup i zamontowanie tyrolki, zakup ławek” i „Poprawa wizerunku, estetyki, atrakcyjności i utrzymania terenu zieleni poprzez zagospodarowanie stawu wiejskiego”; w sołectwie Chośnica: „Zakup i montaż dwóch wiat przystankowych w Chałupach i Chośnicy Wybudowanie” i „Budowa infrastruktury rekreacyjnej przy byłej szkole w Chośnicy poprzez sporządzenie niezbędnej dokumentacji, zakup i montaż urządzeń siłowni na wolnym powietrzu, urządzeń zabawowych dla dzieci”; w sołectwie Parchowo: „Zakup materiałów i usług na wykonanie dojazdu do przystani i kąpieliska nad j. Mausz (tj. budowa parkingu, ścieżki, kładki)”.

²⁵ Dz. U. poz. 916, ze zm.

²⁶ Wpływ na rachunek bankowy Gminy 29 sierpnia 2022 r.

Biorąc pod uwagę kwotę bazową w Gminie (K_b) w 2021 r.²⁷ oraz średnią kwotę bazową w kraju (K_{bk}) w tym roku²⁸, wielkość otrzymanej z budżetu państwa refundacji, po zastosowaniu przez Wojewodę Pomorskiego mechanizmu korygującego²⁹ (zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o funduszu), który skutkuje obniżeniem wysokości zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w 2021 r., była zgodna z przepisami art. 3 ust. 8 pkt 3 w zw. z art. 12 ust. 3 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 357-358)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie środków funduszu w Gminie w okresie objętym kontrolą. Badanie wykorzystania ww. środków w kwocie 292,7 tys. zł (56,0% wydatków Gminy w ramach funduszu w okresie objętym kontrolą) na zadania zgłoszone przez pięć (tj. 45,5%) sołectw wykazało, że wykorzystano je zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu. Badanie dziewięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (jednego w trybie podstawowym i ośmiu z wyłączeniem ustawy Prawo zamówień publicznych), na które wydano ze środków funduszu 198,5 tys. zł, wykazało, że postępowania te przeprowadzono zgodnie z przepisami ww. ustawy lub wewnętrznymi procedurami. Zadania, na które wydano objęte badaniem środki zrealizowano, z wyjątkiem czterech zadań z 2022 r., będących w trakcie realizacji i części jednego zadania z 2021 r., którą zrealizowano w 2020 r. z innych środków. Wójt terminowo przekazał Wojewodzie Pomorskiemu wniosek o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu w 2021 r., wskazując w nim wymagane dane i prawidłowe kwoty.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujący wniosek:

Wniosek – podjęcie działań w celu wyeliminowania przypadków obliczania środków funduszu przypadających sołectwom w nieprawidłowej wysokości.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁷ 6083,35 zł.

²⁸ Obliczona przez Ministra Finansów kwota K_{bk} na 2021 r. wyniosła 4859,66 zł.

²⁹ <https://www.gov.pl/web/mswia/informacja-dotyczaca-wysokosci-zwrotu-w-2022-r-z-budzetu-panstwa-czesci-wydatkow-gmin-wykonanych-w-ramach-funduszu-soleckiego-w-2021-r>

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 16 grudnia 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

p.o. Wicedyrektor
Dariusz Jurczuk

Kontroler
Monika Stępka
główny specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis